

**ZASADY OCENIANIA
Z JĘZYKA POLSKIEGO**

OPRACOWAŁY: Małgorzata Lasota, Renata Puzio

Zasady ogólne

Zasady oceniania opracowano na podstawie dokumentów:

- Statutu Publicznej Szkoły Podstawowej im. Tadeusza Kościuszki w Rzeczycy Długiej,
- Podstawy programowej kształcenia ogólnego,
- Programu nauczania „Między nami” (GWO) – Kl. IV- VIII.

I. Cele oceniania:

- pomoc uczniowi w rozpatrywaniu i rozumieniu swoich mocnych i słabych stron oraz ukierunkowaniu go do dalszej pracy,
- przekazanie rodzicom (opiekunom) informacji o postępach ucznia w nauce języka polskiego,
- dostarczenie nauczycielowi informacji o efektywności jego nauczania, właściwego doboru materiałów, metod i sposobów nauczania.

II. Przedmiotem oceniania są:

- wiedza,
- umiejętności,
- postawa ucznia i jego aktywność (wkład pracy).

III. Zasady oceniania:

1. Uczniowie na początku każdego roku szkolnego informowani są o wymaganiach edukacyjnych i sposobach sprawdzania osiągnięć przez nauczyciela przedmiotu podczas zajęć lekcyjnych. Rodzicom niniejsze zasady oceniania są udostępniane do wglądu na stronie internetowej szkoły oraz u nauczyciela przedmiotu.
2. Nauczyciel przedmiotu informuje uczniów i rodziców o wymaganych podręcznikach i zeszytach ćwiczeń. W poszczególnych klasach obowiązują podręczniki oraz zeszyty ćwiczeń pt. „Między nami” autorstwa A. Łuczak i A. Murdzek, oraz E. Prylińskiej i R. Maszki (GWO).
3. Uczniowie mają obowiązek prowadzenia zeszytów przedmiotowych standardowych i zeszytu lekturowego (format A4).
4. Na początku klasy IV nauczyciel dokonuje diagnozy uczniów w zakresie techniki czytania, czytania ze zrozumieniem i wypowiedzania się w piśmie. Ocena diagnostyczna ma charakter orientacyjny i jest informacją dla ucznia, nauczyciela, rodzica - nie wpływa na ocenę okresową i roczną.
5. Każda sprawdzana praca jest opatrzona pisemnym lub ustnym komentarzem nauczyciela.
6. Wymagania programowe są formułowane w oparciu o podstawę programową i program autorstwa A. Murdzek i E. Prylińskiej pt. „Między nami”.
7. Na lekcji stosuje się sześciostopniową skalę ocen.

8. Pracę na lekcji nauczyciel może ocenić za pomocą znaku plus (+) lub minus (-), wpisywanego do odrębnej rubryki w dzienniku lub zeszytu ucznia.
9. W przypadku ucznia z niepełnosprawnością intelektualną, ruchową, ucznia z dysfunkcjami oraz odstępstwami od normy rozwojowej (z orzeczeniami i opiniami PPP) nauczyciel zobowiązany jest do przestrzegania zaleceń poradni psychologiczno-pedagogicznej.
10. Testy, prace klasowe i sprawdziany są obowiązkowe, zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem i podany jest zakres sprawdzanej wiedzy i umiejętności.
11. O obowiązku przeczytania lektury nauczyciel informuje uczniów przynajmniej miesiąc przed rozpoczęciem jej omawiania.
12. Uczniów obowiązuje znajomość wszystkich lektur obowiązkowych i dodatkowych podanych przez nauczyciela w wykazie na początku roku szkolnego.
13. Uczeń nieobecny w szkole w dniu, w którym pisano pracę klasową, test lub sprawdzian jest zobowiązany napisać go w ciągu 14 dni następujących po jego powrocie do szkoły.
14. Nauczyciel ma obowiązek sprawdzenia prac pisemnych w ciągu dwóch tygodni od ich napisania i poinformowania ucznia o uzyskanych ocenach.
15. Uczeń ma prawo do poprawy każdej oceny bieżącej (za wyjątkiem kartkówki) w terminie i na zasadach ustalonych przez nauczyciela:
 - pracę klasową, sprawdzian obejmujący więcej niż 3 lekcje oraz test uczeń poprawia w tej samej formie w ciągu 14 dni od otrzymania oceny,
 - dyktando ortograficzne uczeń może poprawić już na następnej lekcji po wcześniejszym uzgodnieniu z nauczycielem, jednak w terminie nie późniejszym niż 14 dni od momentu otrzymania oceny.
16. Poprawa jest dobrowolna. Wynik wyższy od poprzedniego jest wpisywany do dziennika obok poprzedniego wyniku.
17. Uczeń poprawia pracę tylko raz i brana jest pod uwagę średnia z uzyskanych ocen.
18. Przy wystawianiu oceny okresowej i rocznej bierze się pod uwagę także udział ucznia w konkursach polonistycznych, aktywną pracę na kółku lub zespole wyrównawczym, dodatkowe prace domowe.
19. Prace pisemne ucznia przechowywane są w szkole, ma do nich wgląd uczeń i jego rodzice, mogą być udostępniane do domu.
20. Uczeń ma prawo do trzykrotnego w ciągu semestru braku przygotowania do zajęć (brak pracy domowej, niegotowość do odpowiedzi). Zgłasza ten fakt nauczycielowi przed lekcją. Nauczyciel odnotowuje ten fakt znakiem „bz” lub „np”.
21. Ocenę roczną wystawia się na podstawie wszystkich ocen uzyskanych z przedmiotu w danym roku szkolnym.

22. O zagrożeniu oceną niedostateczną nauczyciel informuje ucznia oraz jego wychowawcę (a przez niego również rodziców ucznia) na miesiąc przed klasyfikacją.
23. Ocena okresowa i roczna nie jest średnią ocen uzyskanych przez ucznia w ciągu danego okresu.

Oceniane obszary aktywności ucznia

1. Wypowiedzi ustne:

- kilkudzaniowe wypowiedzi uczniów,
- dialogi,
- opowiadanie,
- recytacja,
- prezentacja,
- głos w dyskusji.

2. Wypowiedzi pisemne wymagane w podstawie programowej.

3. Wiadomości z zakresu języka i kształcenia literackiego i kulturalnego.

4. Czytanie i odbiór tekstów kultury.

5. Zadania praktyczne:

- niewerbalne wytwory prac: album, słownik, mapa, plakat, słuchowisko, prezentacja z wykorzystaniem programu komputerowego „Power Point”, gazetka.

6. Wkład ucznia we własny rozwój (systematyczność, wytrwałość zaangażowanie, jakość wykonanych prac).

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia

1. **Prace klasowe z literatury**- wypracowania sprawdzające umiejętność redagowania dłuższych form pisemnych, zwykle na podstawie lektury, przeprowadzane podczas jednej lub dwóch godzin lekcyjnych, minimum raz w danym okresie. Wypracowania opatrzone zostaną komentarzem (recenzją), uświadamiającym uczniowi jego osiągnięcia, informującym o zaległościach, ukierunkowującym dalszą pracę.
2. **Sprawdziany z gramatyki (z działu), testy językowe**- minimum dwa w danym okresie, zapowiedziane tydzień wcześniej, poprzedzone lekcją powtórzeniową. Obejmują szerszy zakres materiału, przeprowadzone podczas jednej godziny lekcyjnej. Ocenę celującą z tych form sprawdzania wiedzy i umiejętności można otrzymać za wykonanie zadań

i polecenia dodatkowego, które zawiera wiadomości i umiejętności wykraczające poza program nauczania.

3. **Sprawdzian ortograficzny (dyktanda)** – dwa razy w okresie, zapowiadane z tygodniowym wyprzedzeniem. Dyktanda ocenia się według następujących zasad:
 - za błąd I kategorii uznaje się naruszenie podstawowych zasad pisowni *ó-u*, *rz-ż*, *ch-h*, wielka i mała litera, pisownia „nie” z różnymi częściami mowy. Pozostałe błędy uznawane są za błędy drugorzędne. Kilkakrotny błędny zapis tego samego wyrazu uznaje się za jeden błąd,
 - każde trzy błędy interpunkcyjne traktowane są jak jeden błąd ortograficzny I kategorii.
4. **Standaryzowane testy zewnętrzne**- próbne i właściwy egzamin ósmoklasisty.
5. **Kartkówki** – sprawdziany (10-15min) bez zapowiedzenia obejmujące obszar wiedzy i umiejętności do trzech ostatnich lekcji.
6. **Prace domowe**- ćwiczenia, zadania, prace pisemne dłuższe i krótsze, plastyczne itp. Ocenę niedostateczną otrzymuje uczeń za niewykonanie zadania, które było zapowiedziane z wyprzedzeniem- wypracowanie, dłuższa forma wypowiedzi pisemnej oraz zadań, wyznaczanych na bieżąco.
7. **Aktywność na lekcjach**- oceniana za pomocą plusów i minusów jest regulowana przez nauczyciela na początku roku szkolnego w ustaleniu z daną klasą.
 - **Plusy** uczeń może uzyskać uczestnicząc aktywnie w zajęciach, wykazując się wiedzą i umiejętnościami niepodlegającymi ocenianiu w innej formie (np. krótka odpowiedź na pytanie, rozstrzygnięcie problemu, praca w grupie), przynosząc z własnej inicjatywy pomoc przydatną na zajęciach lub wykonując inne działania dodatkowe nieobjęte ocenianiem w innej formie.
 - **Minusy** uczeń otrzymuje przede wszystkim za brak zeszytu przedmiotowego, podręcznika i zeszytu ćwiczeń potrzebnych na zajęciach, a także nieudzielenie odpowiedzi na zadane przez nauczyciela pytanie dotyczące tematu zajęć i pasywność podczas zajęć.
8. **Zeszyt przedmiotowy**- sprawdzany jest raz w okresie, a ocenie podlegają: estetyka pisma, systematyczność zapisów, strona graficzna, poprawność zapisu z tablicy. Brak zeszytu przedmiotowego lub ćwiczeń uczeń jest zobowiązany zgłosić nauczycielowi przed lekcją. Uczeń ma obowiązek przedstawić nauczycielowi uzupełniony zeszyt lub ćwiczenia na początku następnej lekcji.

9. **Zeszyt lektur**- jest przeznaczony do realizacji lektur, ale i także do prac literackich i zadań klasowych obejmujących dany zakres materiału literackiego; jego prowadzenie podlega ocenie co najmniej raz w okresie.
10. **Wypowiedzi ustne**- obejmujące dłuższe wypowiedzi na określony temat, recytację poezji i fragmentów prozy.
11. **Wypowiedzi pisemne**- obejmujące redagowanie tekstów użytkowych i dłuższych form wypowiedzi wymienionych w podstawie programowej.
12. **Praca w grupach**- ocenie podlega: zaangażowanie, umiejętność współpracy, odpowiedzialność za wykonane zadanie.
13. **Czytanie**- ocenie podlegają: technika czytania głośnego oraz ciche czytanie ze zrozumieniem (sprawdzone najczęściej w formie testu).
14. **Zadania dodatkowe**- obejmują: udział w konkursach przedmiotowych, samodzielne przygotowanie pomocy dydaktycznych, czytanie i prezentację utworów literackich spoza kanonu lektur.

Kryteria ocen z języka polskiego dla klas 4-8

OCENA CELUJĄCA

Uczeń:

- posiada i potrafi wykorzystać wiedzę wykraczającą poza program,
- bierze udział w konkursach przedmiotowych (kuratorskich- zewnętrznych i wewnętrznych) oraz tematycznych, reprezentując szkołę,
- samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o dużym stopniu trudności,
- czyta ze zrozumieniem teksty literackie, potrafi interpretować teksty przewidziane w programie,
- potrafi przygotować twórczą i oryginalną recytację, inscenizację, w mowie i piśmie posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem,
- aktywnie uczestniczy w lekcji i zajęciach pozalekcyjnych związanych z językiem polskim,
- poprawnie stosuje reguły ortograficzne nawet w trudnych wyrazach,
- regularnie odrabia prace domowe i zadania dodatkowe,
- starannie prowadzi przewidziane zeszyty przedmiotowe (estetyczne pismo, zapisany temat, data, kompletne notatki, wykonane zadania).

OCENA BARDZO DOBRA

Uczeń:

- w wyczerpującym stopniu opanował materiał przewidziany w programie,
- samodzielnie lub z niewielką pomocą nauczyciela rozwiązuje problemy i ćwiczenia,
- czyta ze zrozumieniem teksty literackie przewidziane w programie, podejmuje próby samodzielnej interpretacji,
- przygotowuje ciekawe prezentacje, recytacje i inscenizacje,
- wypowiada się w sposób poprawny i precyzyjny,
- aktywnie uczestniczy w lekcji,
- regularnie odrabia prace domowe i często wykonuje prace nieobowiązkowe,
- sporadycznie popełnia błędy ortograficzne - prowadzenie zeszytu i praca własna jw.

OCENA DOBRA

Uczeń:

- w zakresie wiedzy przedmiotowej ma niewielkie braki,
- samodzielnie rozwiązuje zadania o niewielkim lub średnim stopniu trudności, trudniejsze z pomocą nauczyciela,
- czyta ze zrozumieniem, samodzielnie potrafi znaleźć w tekście potrzebne informacje,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia niewiele błędów językowych i stylistycznych,
- stosuje reguły ortograficzne, popełnia niewiele błędów,
- bierze czynny udział w lekcji,
- regularnie odrabia prace domowe, czasem także nieobowiązkowe,
- zeszyt, praca własna jw.

OCENA DOSTATECZNA

Uczeń:

- posiada podstawowe wiadomości przewidziane programem, choć jego wiedza jest fragmentaryczna, ma problemy z samodzielnym jej wykorzystaniem,
- trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
- wypowiada się w zasadzie poprawnie, choć zasób jego słownictwa nie jest bogaty, nie popełnia rażących błędów językowych,
- sporadycznie zabiera głos na lekcji,

- odrabia obowiązkowe prace domowe.

OCENA DOPUSZCZAJĄCA

Uczeń:

- ma duże braki w wiedzy,
- nawet proste zadania wykonuje przy pomocy nauczyciela,
- nie potrafi samodzielnie przeczytać ze zrozumieniem tekstu literackiego,
- w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia dużo błędów, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
- nie jest aktywny na lekcji, ale wykazuje chęć do pracy,
- często nie potrafi samodzielnie wykonać pracy domowej,
- nie pracuje systematycznie w czasie pracy własnej.

OCENA NIEDOSTATECZNA

Uczeń:

- nie opanował nawet podstawowych wiadomości, ma bardzo duże braki w posiadanej wiedzy,
- nie potrafi wykonać zadania nawet przy pomocy nauczyciela,
- wykazuje się niechęcią do nauki,
- nie stosuje się do poleceń nauczyciela - nie odrabia prac domowych,
- nie wykonuje zadań w czasie pracy własnej.

Kryteria oceny wypowiedzi ustnych i pisemnych

MÓWIENIE:

1. Zgodnie z tematem.
2. Zachowanie odpowiedniej kompozycji wypowiedzi:
 - pamiętanie o wstępie, rozwinięciu, zakończeniu,
 - łączenie tekst w logiczną całość,
 - unikanie powtarzania tych samych myśli.
3. Zwracanie uwagi na poprawność językową:
 - stosowanie odpowiedniego słownictwa,
 - włączanie w wypowiedź związków frazeologicznych, przysłów, cytatów,
 - używanie wyrazów poprawnych gramatycznie,

- dbanie o odpowiedni akcent.

4. Stosowanie odpowiedniego tempa mówienia:

- dopasowanie tempa mówienia do tematu i formy wypowiedzi,
- unikanie pauz i przerywników.

PISANIE:

- na temat, odpowiednio dobierając materiał,
- zgodnie z formą,
- zachowanie właściwych proporcji między poszczególnymi częściami pracy,
- dbałość o spójność kompozycyjną,
- brak błędów językowych,
- tworzenie poprawnych związków wyrazowych,
- unikanie powtórzeń,
- dbałość o czytelny i staranny zapis,
- dbałość o poprawność ortograficzną i interpunkcyjną pracy.

Dostosowanie wymagań do możliwości uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi

Uczniowie posiadający pisemną opinię poradni psychologiczno-pedagogicznej o trudnościach w uczeniu się oraz uczniowie posiadający orzeczenie o potrzebie dostosowania wymagań edukacyjnych są oceniani z uwzględnieniem zaleceń poradni. Podstawą oceniania uczniów, u których stwierdzono dysfunkcje rozwojowe jest przede wszystkim uwzględnianie wkładu pracy i zaangażowania. Obniżenie wymagań nie może pominąć minimum zawartego w podstawie programowej.

Uczeń z dysleksją rozwojową

Nauczyciel dostosowuje wymagania przez:

- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań,

- dzielenie materiału na mniejsze partie, wyznaczanie czasu (wydłużanie) na ich opanowanie i odpytywanie,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych,
- niewymaganie, by uczeń czytał głośno przy klasie nowy tekst,
- wskazywanie wybranych fragmentów dłuższych tekstów do opracowania w domu i sprawdzanie na nich techniki czytania,
- zezwolenie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcjach,
- podjęcie treningu poprawnej pisowni z wykorzystaniem wskazanych przez nauczyciela konkretnych zeszytów ćwiczeń dla uczniów ujawniających trudności w pisaniu,
- jeśli to konieczne przeczytanie dyktanda jeszcze raz w wolniejszym tempie,
- wydłużenie czasu na przeczytanie lektury, rozkładanie w czasie, pozwolenie na korzystanie z książek „mówionych” (audiobooków),
- przydzielanie dłuższego czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomoc w ich odczytaniu,
- częste podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- podawanie jasnych kryteriów oceny prac pisemnych (wiedza, dobór argumentów, logika wyводу, treść, styl, kompozycja itd.),
- uczenie tworzenia schematów pracy, planowania kompozycji wypowiedzi (wstęp, rozwinięcie, zakończenie),
- objęcie ucznia opieką w ramach zajęć wyrównawczych, korekcyjnych oraz zajęć z psychologiem oraz kontynuowanie pracy wyrównawczej w domu pod okiem rodziców,
- lokowanie ucznia zgodnie z zaleceniami poradni.

Uczeń z dysortografią

Nauczyciel dostosowuje wymagania przez:

- kierowanie do ucznia krótkich poleceń,
- zadawanie pytań pomocniczych,

- poprawianie błędów przez skreślenia błędnego zapisu i wprowadzenia wzoru nauczyciela,
- motywowanie ucznia, aby wskazane błędy poprawiał samodzielnie z wyjaśnieniem zasad pisowni, które stale powinien powtarzać i utrzymywać w oparciu o słownik ortograficzny,
- jeżeli praca jest nieczytelna umożliwienie uczniowi jej przeczytania lub odpowiadania ustnego z danego materiału,
- podczas sprawdzianu stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych, celem skoncentrowania się na treści a nie na pisowni,
- pozwolenie na wykonanie prac domowych pisemnych na komputerze,
- ocenianie strony merytorycznej prac pisemnych,
- zachęcanie do stałego używania szkolnego lub własnego słownika ortograficznego, który zawsze powinien się znajdować się na ławce,
- ocenianie nawet za najdrobniejsze osiągnięcia - każdorazowe motywowanie ucznia do pracy (ocena słowna, opisowa, cyfrowa),
- bardziej liberalne ocenianie pod względem poprawności ortograficznej i graficznej dyktand i prac pisemnych,
- dawanie więcej czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomagać w ich odczytaniu,
- podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- zezwolenie na dokończenie w domu niektórych prac wykonywanych na lekcji,
- dawanie więcej czasu na prace pisemne,
- kontynuowanie pracy wyrównawczej w domu pod okiem rodziców.

Uczeń z dysgrafią

Nauczyciel dostosowuje wymagania przez:

- kierowanie do ucznia krótkich poleceń,
- zadawanie pytań pomocniczych,
- podczas pisania kontrolowanie stopnia zrozumienia samodzielnie przeczytanych przez ucznia poleceń, szczególnie podczas sprawdzianów,

- umożliwienie zapisywania prac pisemnych drukiem lub za pomocą komputera,
- w przypadku pracy nieczytelnej umożliwienie uczniowi przeczytania jej lub odpowiadanie ustnie z danego materiału,
- podczas sprawdzianu stosowanie testów wyboru, zdań niedokończonych,
- nieobniżanie ocen za błędy ortograficzne i graficzne w pracach pisemnych,
- motywowanie, aby wskazane błędy uczeń poprawiał samodzielnie z wyjaśnieniem zasad pisowni,
- podczas pisania dłuższych treści dawanie gotowej notatki do wklejenia,
- ocenianie strony merytorycznej prac pisemnych,
- dawanie więcej czasu na prace pisemne, sprawdzanie, czy uczeń skończył notatkę z lekcji, w razie potrzeby skracać wielkość notatek,
- zachęcanie do stałego używania słownika ortograficznego,
- wykorzystywanie programów multimedialnych i komputerów do ćwiczeń praktycznych,
- doskonalenie techniki czytania poprzez codzienny trening, pod okiem osoby dorosłej.

Uczeń o niższych niż przeciętne zdolnościach do nauki (dysharmonie rozwojowe)

Nauczyciel dostosowuje wymagania przez:

- obniżenie wymagań do podstaw programowych,
- zmniejszanie ilości, stopnia trudności i obszerności zadań dzielenie materiału na mniejsze partie,
- wydłużanie czasu na ich opanowanie i odpytywanie,
- wydłużanie czasu na odpowiedź, przeczytanie lektury,
- wprowadzanie dodatkowych środków dydaktycznych,
- odwoływanie się do znanych sytuacji z życia codziennego,
- wydłużanie czasu na czytanie tekstów, poleceń, instrukcji, szczególnie podczas samodzielnej pracy lub sprawdzianów, w miarę potrzeby pomaganie w ich odczytaniu,
- podchodzenie do ucznia w trakcie samodzielnej pracy w celu udzielania dodatkowej pomocy, wyjaśnień,
- przeprowadzanie dyktand indywidualnie w wolniejszym tempie,

- powierzanie zadań umożliwiających osiągnięcie sukcesów,
- odstąpienie od negatywnego oceniania poziomu prac graficznych, błędów ortograficznych, techniki czytania.

Uczeń z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim

Sposoby dostosowania:

- dostosowanie poziomu trudności zadań szkolnych i domowych do indywidualnych możliwości ucznia (umiarkowana ilość zadań z uwzględnieniem stopniowania trudności),
- dzielenie materiału na mniejsze części, aby ułatwić ich zapamiętanie i odtworzenie,
- niewzywanie do nagłych odpowiedzi, szczególnie z odległych partii materiału,
- prosta konstrukcja poleceń ustnych i pisemnych; po upewnieniu się, że zostały dobrze zrozumiane, a w razie potrzeby dodatkowe wyjaśnianie,
- utrwalanie zdobytych wiadomości i umiejętności poprzez częste ich powtarzanie i przypominanie,
- wydłużanie czasu wykonywanych zadań, ćwiczeń,
- stała kontrola ucznia w trakcie samodzielnej pracy; w razie potrzeby udzielenie pomocy i wyjaśnień, mobilizowanie do wysiłku i ukończenia zadania,
- wydłużanie czasu na odpowiedzi ustne i samodzielne prace pisemne, w czasie których należy podchodzić do ucznia, upewniać się czy nie wymaga pomocy,
- udzielanie wskazówek podczas wypowiedzi ustnych w doborze słownictwa, naprowadzanie poprzez pytania pomocnicze,
- nieustanne motywowanie ucznia do dalszych działań poprzez pochwały, zachęty, nagrody,
- stosowanie pozytywnych wzmocnień społecznych; pochwała nawet za drobne osiągnięcia, zauważanie i docenianie wysiłku wkładanego w wykonywanie zadań,
- tworzenie atmosfery życzliwości i bezpieczeństwa, dbanie o prawidłowe relacje z rówieśnikami.

Uczeń słabowidzący

Zakres dostosowania będzie obejmował:

- właściwe umiejscowienie dziecka w klasie, zapobiegające odbłaskowi pojawiającemu się w pobliżu okna; zapewnienia właściwego oświetlenia i widoczności,
- udostępnianie tekstów - w razie potrzeby w wersji powiększonej,
- umożliwienie uczniowi korzystania z nagrań lektur szkolnych (audiobooków),
- zwracanie uwagi na szybką męczliwość ucznia związaną z używaniem większej energii na patrzenie i interpretację informacji uzyskanych drogą wzrokową, wydłużenia czasu na wykonanie określonych zadań,
- częste upewnianie się, czy uczeń dobrze widzi w celu słownego sprawdzenia i uzupełnienia trafności doznań wzrokowych.

Uczeń słabosłyszący

Zakres dostosowania będzie dotyczył:

- podawania prostych informacji w formie pisemnej, wzbogacania poleceń symbolem, ilustracją lub symbolem wyuczonym,
- sytuowanie nauczyciela mówiącego do całej klasy w pobliżu dziecka, ze zwróceniem twarzy w jego stronę,
- wydłużania czasu na podjęcie decyzji, udzielenia odpowiedzi czy wykonania zadania,
- dbania o spokój i ciszę w klasie; w miarę możliwości eliminowanie zbędnego hałasu,
- używania na lekcji jak najczęściej pomocy wizualnych i tablic,
- pomocy przy organizowaniu warsztatu pracy poprzez wskazywanie właściwych metod,
- przy ocenie prac pisemnych niebicie pod uwagę błędów wynikających z niedosłuchu.

Uczeń z niepełnosprawnością ruchową, w tym z afazją.

- dostosowanie tempa pracy do możliwości ucznia,
- niewywoływanie do tablicy, jeśli ma trudności z poruszaniem się,
- udostępnianie dodatkowych materiałów, notatek ksero,
- umiejscowienie ucznia w klasie w ławce zapewniającej komfort i łatwe dojście do niego,
- ocenianie treści wypowiedzi pisemnej, a nie estetyki pisma;

przy afazji:

- tworzenie spokojnej atmosfery w trakcie wypowiedzi ustnych,
- wydłużenie czasu odpowiedzi ustnej,
- uwzględnienie problemów z wymową i artykulacją w czasie wypowiedzi,
- umożliwienie uzupełnienia wypowiedzi ustnej zapisem,
- monitorowanie poziomu rozumienia toku lekcji poprzez częste bezpośrednie zwracanie się do ucznia,
- stwarzanie okazji do osiągnięcia sukcesów na forum klasy,
- umożliwienie zastąpienia sprawdzania wiedzy sposobem werbalnym w sposób pisemny,
- motywowanie do wypowiadania się, niepośpieszanie w czasie wypowiedzi,
- wspieranie ucznia podczas czytania, pisania, udzielanie pomocy w wyszukiwaniu i korekcie błędów,
- skupianie się głównie na praktycznym użyciu języka ojczystego, nie oczekując rozumienia i używania metajęzyka,
- odpytywanie z czytania tekstu wcześniej przygotowanego w domu,
- nagradzanie wysiłku pochwałą.

Uczeń z ADHD

Sposoby dostosowania:

- posadzenie ucznia z dala od okna, ze spokojnym uczniem,
- nieznieczękanie i niedyskwalifikowanie za pierwszą złą odpowiedź,
- nieodpytywanie w stanie silnego pobudzenia,
- wyznaczanie uczniowi konkretnego celu i działania,
- dzielenie zadania na mniejsze możliwe do zrealizowania etapy,
- pomaganie uczniowi w skupieniu się na wykonywaniu jednej czynności,
- wydawanie jasno sprecyzowanych poleceń (na raz tylko jedno polecenie),
- skracanie zadania poprzez dzielenie ich na mniejsze polecenia cząstkowe,
- sprawdzanie stopnia zrozumienia wprowadzonego materiału,
- dzielenie dłuższych sprawdzianów na części,
- wydłużanie czasu odpowiedzi,
- przypominanie o terminach sprawdzianów,

- utrzymywanie stałego kontaktu z rodzicami.

Uczeń z zaburzeniami ze spektrum autyzmu, w tym z Zespołem Aspergera

Sposoby dostosowania:

- zminimalizowanie lub całkowite wyeliminowanie elementów rozpraszających,
- opracowanie planu codziennych zajęć i każdorazowe zapoznanie ucznia ze strukturą dnia, odwoływanie się do niego przy zmianie form aktywności,
- zapewnienie możliwości odizolowania ucznia w sytuacji trudnej,
- wyraźne zaznaczanie końca określonej aktywności, zabawy, zadania, zanim przejdzie się do następnej czynności,
- posługiwanie się w komunikacji z uczniem prostym, jednoznacznym językiem, instrukcje do zadań powinny być krótkie,
- używanie różnych środków wyrazu i metod pracy,
- omawianie zachowania ucznia- wskazywanie działań nieakceptowanych społecznie, precyzowanie oczekiwań, nazywanie emocji,
- przerwanie rozmowy, gdy powtarza argument, pytania, wyciszanie echolalii,
- poparcie gestów, mimiki informacją słowną,
- ukierunkowanie pracy na konkretne zainteresowania ucznia i wykorzystanie ich przy angażowaniu w sytuacjach zadaniowych,
- odpowiedni system motywacji i stosowanie pozytywnych wzmocnień przez budowanie pozytywnej samooceny.